
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Г. М. Скиба, аспірантка

Найоптимальнішими засобами у налагодженні суб'єкт-суб'єктної взаємодії між учителем та учнями є сучасні інноваційні технології, потенціал яких здебільшого орієнтований на активне залучення учнів у спільну освітню діяльність за реалізації їхніх здібностей, інтелектуального потенціалу, за підтримки і розвитку їхніх ідей у процесі здобуття освіти. Педагогічний працівник у такому навчанні стає помічником, радником, консультантом, який адекватно сприймає оригінальні рішення учнів, не судить їх із суб'єктивної позиції, а у спільній діяльності обговорює, аналізує, коригує, надаючи учневі право самому оцінити свої досягнення на рефлексивній основі. Прикладом такої діяльності є організація проектної, ігрової роботи, застосування методів проблемно-розвивальної технології, інформаційних технологій, методу експертної оцінки, інтерактивні методи: “Мозковий штурм”, “Акваріум”, “Коло ідей” та ін. Конструктивному розвитку суб'єкт-суб'єктної взаємодії між учителем та учнями сприяють також такі форми уроків як: уроки-діалоги (бесіди, розповіді), уроки-екскурсії, уроки-подорожі, уроки-тренінги, тематичні конкурси, зустрічі з відомими людьми, участь у суспільно корисних благодійних акціях тощо.

У суб'єкт-суб'єктній взаємодії “педагогічний працівник – здобувач освіти” вибір стилю та форми спілкування є основою проектування навчання із використанням інноваційних педагогічних технологій. Наприклад, для розвитку комунікативної культури та демократичної свободи учнів учителям доцільно застосовувати демократичний стиль спілкування та використовувати діалогове навчання.

У взаємодії “педагогічний працівник – здобувач освіти” за умов “горизонтальних” дружніх стосунків ці суб'єкти навчання осмислюють динаміку своєї життєдіяльності, пізнаючи самих себе. У такий спосіб відбувається усвідомлення смислу буття у соціальному середовищі, творення власного життя, самореалізація в житті й освітньому середовищі, становлення особистості у системі суб'єкт-суб'єктних відносин з оточенням. Отже, “збереження” й розвиток суб'єктності у стосунках “педагогічний працівник – здобувач освіти” змінює спосіб детермінації особистісного розвитку з огляду на специфіку освітньої діяльності, соціокультурне середовище, рівень сформованості індивідуальних якостей, які цілісно впливають на вибір моделей поведінки особистості у міжособистісних взаємовідносинах, діяльності, житті.

Технологічний підхід та психолого-педагогічний супровід освітнього процесу уможливають ефективність розвитку суб'єкт-суб'єктної взаємодії у навчальній діяльності у поєднанні з потенціалом індивідуально-гуманістичного підходу, визначальними ознаками якого є: високий професіоналізм учителя та його комунікативна культура, доброзичливість й повага, ввічливість і тактовність, стриманість, шанобливе ставлення до оточення, відкритість і невимушеність взаємодії тощо.